

JUSTITS MINISTERIET

Dato: 29. november 2018
Kontor: Sikkerhedskontoret
Sagsbeh: Michael Hadberg
Sagsnr.: 2018-614-0611
Dok.: 927908

Notat til Folketingets Europaudvalg og Folketingets Retsudvalg om afgivelse af indlæg i EU-Domstolens sag C-520/18, Ordre des barreaux francophones et germanophone m.fl.

1. Indledning

Cour constitutionnelle (Forfatningsdomstolen) i Belgien har i en sag om annullation af en lov om indsamling og lagring af data i den elektroniske kommunikationssektor forelagt EU-Domstolen tre præjudicielle spørgsmål vedrørende de EU-retlige rammer for nationale bestemmelser, der forpligter teleudbydere mv. at lagre trafik- og lokaliseringsdata. Af de tre forelagte spørgsmål er navnlig to af interesse i dansk kontekst.

Det første spørgsmål af interesse angår, hvorvidt artikel 15, stk. 1, i direktiv 2002/58/EF om behandling af personoplysninger og beskyttelse af privatlivets fred i den elektroniske kommunikationssektor, sammenholdt med bestemmelserne i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (Chartret), er til hinder for en national lovgivning, der fastsætter en generel pligt for operatører og udbydere af elektroniske kommunikationstjenester til at lagre trafik- og lokaliseringsdata, når lovgivningen har til formål bl.a. at sikre den personlige og nationale sikkerhed, som staten har en positiv forpligtelse til at sikre for alle borgere, og reglerne indeholder præcise garantier vedrørende lagring af data og adgangen dertil.

Det andet spørgsmål af interesse angår, hvorvidt den belgiske forfatningsdomstol – hvis domstolen på baggrund af besvarelsen af de to første spørgsmål finder, at den anfægtede lov er i strid med EU-retten – midlertidigt kan opretholde virkningerne af denne lov med henblik på at undgå retsusikkerhed og muliggøre, at data, der allerede er indsamlet og lagret, fortsat kan anvendes.

Slotsholmsgade 10
1216 København K

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

2. Sagens faktiske omstændigheder

En række sagsøgere har ved en sag anlagt ved den belgiske forfatningsdomstol gjort gældende, at den belgiske lovgivning, der pålægger udbydere af elektronisk kommunikation en generel pligt til i en vis periode at lagre trafik- og lokationsdata (logning), er uforenelig med EU-retten.

Baggrunden for søgsmålet er EU-Domstolens dom af 21. december 2016 i de forenede sager Tele2/Sverige og Watson, C-203/15 og C-698/15 (Store Afdeling), hvori det bl.a. blev fastslået, at de svenske regler om logning var i strid med direktiv 2002/58 sammenholdt med Chartret, idet de medførte en generel og udifferentieret lagring af samtlige trafikdata og lokaliseringsdata vedrørende samtlige abonnenter og registrerede brugere i forbindelse med samtlige midler til elektronisk kommunikation.

Sagsøgerne i den nationale sag gør med støtte i EU-Domstolens dom i Tele2-sagen i det væsentlige gældende, at den belgiske lovgivning, er i strid med EU-retten, fordi den fastsætter en sådan generel pligt til udifferentieret logning, som EU-Domstolen underkendte i Tele2-sagen.

Den belgiske regering har heroverfor i det væsentlige gjort gældende, at den anfægtede lov har et bredere formål end de regler, der var genstand for EU-Domstolens bedømmelse i Tele2-sagen, hvorfor konklusionerne i denne sag ikke kan overføres til den belgiske lovgivning. Den belgiske lovs formål er således ikke alene bekæmpelsen af grov kriminalitet, men også at garantere det strafferetlige systems integritet og forbedre borgernes tillid til retsvæsenets funktionsdygtighed.

Den belgiske regering har endvidere henvist til, at det ganske simpelt er umuligt på forhånd at foretage en sondring mellem personer, tidsmæssige perioder og geografiske områder i forhold til en pligt til at foretage logning, som EU-Domstolen lagde op til i Tele2-sagen.

Det bemærkes i øvrigt, at der ligeledes er forelagt en fransk sag for Domstolen, der omhandler tilsvarende problemstilling (sag C-511/18 og C-512/18, La Quadrature du Net m.fl.).

3. Den danske interesse i sagen

Det er regeringens opfattelse, at regeringen bør afgive indlæg i denne sag, da EU-Domstolens besvarelse af de forelagte spørgsmål vil kunne have betydning for medlemsstaternes mulighed for at pålægge teleselskaber at

gemme og opbevare oplysninger om tele- og internettrafik (logning) til brug for bl.a. efterforskning og retsforfølgning af alvorlig kriminalitet og terror.

De danske regler om logning skal som konsekvens af EU-Domstolens afgørelse i Tele2-sagen revideres. Tele2-dommen efterlader imidlertid væsentlig fortolkningstvivl i forhold til, hvorledes nationale bestemmelser om logning kan indrettes i overensstemmelse med direktiv 2002/58 og Chartret. Der har således siden foråret 2017 været løbende drøftelser i regi af Rådet om, hvordan medlemsstaterne kan indrette de nationale regler i lyset af dommen.

Domstolens besvarelse af de forelagte spørgsmål kan derfor få stor betydning for, hvordan logningsregler kan indrettes i overensstemmelse med EU-retten på en måde, hvor logning fortsat vil udgøre et centralt og effektivt efterforskningsredskab.

Endvidere er spørgsmålet fra den belgiske forfatningsdomstol, der vedrører muligheden for midlertidig opretholdelse af logningsregler i strid med EU-retten, af væsentlig dansk interesse, idet der er anlagt et civilt søgsmål mod Justitsministeriet, hvor et centralt spørgsmål forventes at blive, om Danmark har brugt for lang tid på at revidere logningsreglerne i lyset af Tele2-dommen.

Regeringens synspunkter i sagen

Det er overordnet regeringens opfattelse, at EU-Domstolen skal opfordres til at genoverveje visse af de udtalelser, som Domstolen afgav i Tele2-dommen. Det bør i den forbindelse fremhæves, at loggede oplysninger udgør et centralt og effektivt redskab for politiet og PET, som i forhold til efterforskning og strafforfølgning af alvorlig kriminalitet og terror er af afgørende betydning. Der bør efter regeringens opfattelse argumenteres bl.a. på den baggrund for, at EU-retten ikke er til hinder for en generel og udifferentieret logningsforpligtelse, hvis formål bl.a. er at sikre den personlige og nationale sikkerhed, som staten har en positiv forpligtelse til at sikre for alle borgere.

I forhold til medlemsstaternes forpligtelse til at efterleve EU-retten, er det regeringens opfattelse, at der bør argumenteres for, at dette i overensstemmelse med EU-Domstolens faste praksis skal ske hurtigst muligt¹. Hvad der i en konkret sag er hurtigst muligt vil imidlertid bero på en samlet bedømmelse under inddragelse af flere momenter, herunder navnlig sagens kompleksitet.

¹ Jf. bl.a. de forenede sager C-231/06 – C-233/06, pr. 41.